

Сацыяльны вектар

Не ўбачыць, дык адчуць клопат

На поўначы краіны стартаваў праект па ўкараненні новых падыходаў у рабоце з людзьмі з праблемамі зроку. Рэгіён для навацый у гэтым пытанні выбраны не выпадкова. Перадавы вопыт Віцебшчыны па стварэнні ўмоў роўнасці ў грамадстве для людзей з абмежаванымі магчымасцямі, з праблемамі зроку, у тым ліку рабочых месцаў для іх, ужо вывучалі. І цяпер яшчэ больш будуць напрацаванае пераймаць у іншых абласцях.

У вобласці прыблізна 60 тысяч інвалідаў каля пяці тысяч — інваліды па зроку.

Старшыня камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Віцебскага аблвыканкама Аляксандр ХРЫСТАФОРАЎ, намеснік старшыні Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў, нагадаў, што ў краіне рэалізуецца адпаведная дзяржаўная праграма падтрымкі.

А нацыянальны план у рамках падпісанай Канвенцыі аб правах інвалідаў дае новыя магчымасці. Шэраг мерапрыемстваў наменчана ажыццявіць у наступную пяцігодку. Па распараджэнні губернатара Мікалая ШАРСНЁВА створана рабочая група, у складзе якой і кіраўнікі грамадскіх арганізацый інвалідаў, у тым ліку і па зроку...

Пра гэта нядаўна ў Віцебску гаварылі на канферэнцыі, у якой узялі ўдзел прадстаўнікі ўсіх абласцей краіны. Яна была прысвечана сацыяльнаму партнёрству і усебаковаму ўзаемадзеянню згаданага вышэй камітэта і арганізацый, якія ўваходзяць у яго сістэму, з абласной арганізацыяй «БелТІЗ».

Паводле слоў старшыні цэнтральнага праўлення Беларускага таварыства інвалідаў па зроку (БелТІЗ) Алега ШЭПЕЛЯ, рэспубліканскае грамадскае аб'яднанне і Міністэрства працы і сацыяльнай абароны заключылі партнёрскае пагадненне.

Спецыялістаў па рабоце з інвалідамі па зроку будуць вучыць таму, чаму яны далей змогуць навучыць невідущых. У прыватнасці, на вуліцах арыентавацца ў рамках безбар'ернага асяроддзя, самастойна весці хатнія справы, рабіць плацяжы з выкарыстаннем інтэрнэт-банкінгу, карыстацца смартфонам.

Між іншым, сёлета для жыхароў Віцебшчыны з праблемамі зроку набылі 150 спецыяльных «ма-

більнікаў», 90 гадзіннікаў з сінтэзатарам мовы, больш за сорак прылад для праслухоўвання агучанай літаратуры. Студэнт ВНУ атрымаў дыктафон-плээр для навучання.

Прыдзвінцы маюць перадавы вопыт у стварэнні безбар'ернага асяроддзя нават у невялікіх населеных пунктах. І там ёсць дактыльныя ўчасткі на вуліцах, таблічкі з шрыфтам Брайля на дзвярах устаноў, у якіх працуюць з інвалідамі, маўленчыя інфарматыры.

Цікавы вопыт і па арганізацыі вольнага часу. У Прыдзвінні нават функцыянуюць пяцьдзясят дамашніх гурткоў. 29 аддзяленняў дзённага знаходжання наведваюць 1300 чалавек. Працуе больш за 80 лячэбна-працоўных майстэрняў, 60 камп'ютарных класаў

У Аршанскім раёне адпрацавалі стварэнне валанцёрскага цэнтра падрыхтоўкі персанальнага асістэнта інваліда. Вопыт будзе распаўсюджаны ў іншых раёнах вобласці.

Дырэктар Віцебскага дома-інтэрната для састарэлых і інвалідаў Святлана САННІКАВА расказала пра перадавы ў краіне вопыт функцыянавання аддзялення рэабілітацыі. Там 25 чалавек раз у год на працягу месяца могуць адначасова атрымаць кансультацыі псіхалагаў, медыкаў, спецыялістаў, якія навучаць рабіць хатні рамонт, кухарыц і гэтак далей. Для вучобы ёсць усе неабходныя прыстасаванні. У прыватнасці, каля ста цэплатэхнічных сродкаў.

Алега Шэпеля, які шмат разоў быў госцем аналагічных устаноў за мяжой, дарэчы, уразіў аб'ём і багаты выбар паслуг. Ён прызнаўся, што раней такога не бачыў. Скажаў, што вопыт будзе выкарыстоўвацца пры адкрыцці рэспубліканскага цэнтра...

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ЛАВІСЯ, РЫБКА!

За апошнія пяць гадоў у Беларусі мэтанакіравана зарыблена 73 вадаёмы і вадатокі

Сярод іх вадасховішчы Вілейскае, Заслаўскае, Чыгірынскае, азёры Лепельскае, Плешчаніцкае, рэкі Прыпяць, Дняпро і іншыя. Для гэтага ў воды краіны была змешчана 161 тона рыбы, або 574 тысячы асобін.

Асноўныя віды, якія выкарыстоўваюць для зарыблення вадаёмаў, — шчупак і сом. У тых выпадках, калі вадаём трэба пачысціць, гэта робяць з дапамогай відаў, якія з'яўляюцца натуральнымі фільтратарамі, — таўсталобіка і белага амура. Дадаткова могуць падсяляцца карась, сазан, лінь і сцерлядзь.

Пра гэта расказаў Анатоль МАЛАЖАЎСКІ, намеснік старшыні праўлення Рэспубліканскага дзяржаўна-грамадскага аб'яднання «Беларускае таварыства паляўнічых і рыбаловаў». Дарэчы, колькасць яго ўдзельнікаў зараз складае 36 тысяч чалавек. Члены БТПР рэгулярна плацяць узносы, грошы з якіх і накіроўваюцца на зарыбленне вадаёмаў. Наўзамен члены таварыства маюць шэраг пераваг — магчымасць лавіць рыбу не пяццю кручкі (гэтая колькасць дазволена для ўсіх рыбаловаў-аматараў), а дзесяццю. Таксама БТПРАўцы маюць права на падводнае паляванне, лоўлю рыбы на дарожку з суднаў з рухавіком.

Другі кірунак, у якім працуе БТПР, — гэта спартыўнае рыбаловства. У краіне гэтым спортам займаецца каля трох тысяч чалавек, у тым ліку 400 юных рыбаловаў. Прафесійна — каля 300 чалавек. У Беларусі штогод праходзіць прыкладна 100 спаборніцтваў раённага, міжраённага, абласнога і рэспубліканскага ўзроўняў па спартыўным рыбаловстве.

Акрамя гэтага, па ініцыятыве «Беларускага таварыства паляўнічых і рыбаловаў» з 2014 года праводзіцца

акцыя «Чысты вадаём», накіраваная на экалагічнае выхаванне грамадзян, а таксама на прывядзенне ў парадак прыбярэжнай зоны вадаёмаў напярэдадні адкрыцця сезона актыўнага адпачынку. У ёй бяруць удзел члены БТПР, прадстаўнікі прыродаахоўных дзяржаўных органаў і іншых арганізацый, неабякавыя грамадзяне, найперш рыбаловы. Штогод прыбіраецца каля 700 кубічных метраў смецця, якое вывозіцца на адпаведныя палігоны. Вычышчаецца прыбярэжная зона, даўжыня якой сумарна па краіне складае каля тысячы кіламетраў.

Каб пасля зарыблення не парушылася натуральная папуляцыя вадаёма, трэба вельмі сур'ёзна рыхтавацца да гэтага працэсу. Правесці маніторынг вадаёма, выпрацаваць падставы для зарыблення, прапанаваць пэўныя віды рыб, якія не шкодзяць абарыгенам. Гэтым і займаецца Інстытут рыбнай гаспадаркі, — паведаміў Андрэй СЯРГЕЕЎ, загадчык лабараторыі сажалкавай і індустрыяльнай рыбагадоўлі інстытута. Прадпрыемства супрацоўнічае з краінамі-суседзямі: напрыклад, з Расійскай Федэрацыяй на конт трансгранічнай ракі Дняпро, з Літвой і Калінінградскай вобласцю — на конт Нёмана і гэтак далей. Таксама цяпер праводзіцца маніторынг уплыву новай беларускай АЭС на раку Вілія, якая знаходзіцца побач.

Падвёў вынік Уладзімір УСЦІН, загадчык сектара запаведнай справы Навукова-практычнага цэнтра Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі па біярэсурсах:

— Мы намагаемся, каб усе сферы — прыродаахова вадаёмаў, экалагічны і рыбаловы турызм — развіваліся комплексна і каб адзін кірунак дапаўняў другі.

Паліна ПРАКАПЕНЯ.

УШЧЫЛЬНЕННЕ АДМЯНЯЕЦЦА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Сёлета вясной у рэдакцыю газеты «Звязда» ліст з просьбай дапамагчы разабрацца ў сітуацыі даслала рэчычанка, маці чатырох дзяцей Алена Ляшчова. Яна растлумачыла, што некалькі гадоў таму з боку кватэры на першым паверсе ўшчыльную да іх двухпавярховіка ўжо ўзнікла першая прыбудова. Яе дах выходзіць якраз пад акно кухні Алены Яўгеніеўны.

Прыбудову зрабіў прадпрымальнік, які спачатку выкупіў кватэру на першым паверсе і вывёў яе з жылфонду. Потым узяў дазвол у райвыканкаме, каб да сцяны былой жылплошчы прыбудаваць, так бы мовіць, «флігель». Усё так і атрымалася, толькі ў дадатак да невялікага памяшкання прыбудаваў двухпавярховы гандлёвы цэнтр. І вось зноў гандлёвыя плошчы вырашылі пашыраць, у адчаі пісала ў лісце Алена Ляшчова.

Між тым, высветлілася, што жыхары дома адразу пасля таго, як даведзіліся пра будучую забу-

дову, склалі калектыўны зварот у райвыканкам з просьбай засяродзіць увагу на тым, што ўмовы пражывання і карыстання дваровай тэрыторыяй будуць пагоршаны. «У адным з адказаў нам пісалі, што пасля рэканструкцыі нашага дома побач з'явіцца сацыяльны аб'ект, — узрушана пераказвалі змест перапіскі з уладамі суседкі і працягвалі абараняць сваю пазіцыю. — У горадзе дастаткова месцаў, дзе можна пабудаваць краму ці нават гандлёвы цэнтр. Калі ласка, развівайце прадпрымальніцтва. Чаму гэта трэба рабіць у жылым доме? Каб наогул пазбавіць людзей хоць малюсенькага, але свайго спакойнага двара?!»

Дарэчы, рэканструкцыя двухпавярховіка, дзе пражывае не так шмат людзей, закланула інтарэсы жыхароў яшчэ двух шматпавярховых дамоў. Людзі казалі, што ў 2015 годзе ўжо дабіваліся адмены будаўніцтва гандлёвага пункта побач з тым жа двухпавярховікам:

— Там, дзе паставілі першую двухпавярховую краму, быў кляновы сквер, а за нашым домам,

насупраць гэтага маленькага старога двухпавярховіка, — яблыневы сад. Калі пяць гадоў таму наш двор аблюбавалі для забудовы пад гандлёвыя пункты, мы ад нашага дома сабралі 90 подпісаў супраць будаўніцтва, ад суседняга дома — 70. Звярталіся ў райвыканкам, аблвыканкам, нават пісалі ў Мінск. Адтуль зварот накіравалі ў Гомель, і мы атрымалі адказ, што крама тут вельмі патрэбна гараджанам. Што было рабіць? Цяпер новая навала.

Калі іх двор перанясе яшчэ адну будоўлю, то пляцоўка пад разварот машын прасунецца далей уздоўж іх дома, — турбаваліся месцічы:

— Мы не можам нават уявіць, куды ў наш двор яшчэ можна ўпіхнуць тую «квадратуру», што прадпрымальнік зацвердзіў у сваім праекце, — абураліся суседкі. — Калі будавалі гэтую першую двухпавярховую краму пяць гадоў таму, нам казалі, што ў двары будзе разваротная пляцоўка для аўтамабіляў. Але ў нас тут выйшла кругласутачная паркоўка. Мы не адчыняем вокны нават летам у спякоту, бо прывозяць тавар, раз-

гружаюць, потым паркуюцца наведвальнікі.

Сам прадпрымальнік тлумачыў, што не ведаў аб негатыўным стаўленні жыхароў да заплававанага забудовы ў двары. У Рэчыцкім райвыканкаме рашэнне аб перспектывным будаўніцтве ў двары на цэнтральнай вуліцы абгрунтавалі тым, што тэрыторыя ў цэнтры горада — вельмі прывабнае месца для развіцця гандлю. Больш за тое, дзве крамы, узведзеныя побач з домам, — двухпавярховыя з абуткам і маленькая з бытавой хіміяй — карыстаюцца вялікім попытам у гараджан, і гэта бясспрэчны факт.

— Што датычыцца новай прыбудовы ў дваровай частцы, то пасля грамадскага абмеркавання гэтае пытанне застаецца на кантролі горадабудаўнічага савета. Яго роля — улічыць усе заўвагі і прапановы, вызначыць найлепшае рашэнне, каб усім было зручна. У канчатковым варыянце будуць захаваны ўсе ўмовы для стварэння камфортнага асяроддзя, якія, дарэчы, прапрацоўваюцца праектным інстытутам, —

пракаментавалі сітуацыю ў райвыканкаме.

Актыўнае грамадскае абмеркаванне новабудоўлі і звароты мясцовых жыхароў у Гомельскі аблвыканкам з просьбай яшчэ раз узважыць усе «за» і «супраць» далі свой вынік. Кіраўніцтва вобласці адмяніла папярэдняе рашэнне райвыканкама: рэканструкцыя дома і забудова дваровай тэрыторыі праводзіцца не будзе.

Рэчычанка, шматдзетная маці Алена Ляшчова, якая дасылала зварот у рэдакцыю «Звязды», склала ліст з падзякай усім, хто дапамагаў вызначыць лёс іх дома. Жанчына адзначыла, што ўсе месцічны шчыра ўдзячныя губернатару за прынятае ім рашэнне.

Вядома, што ў сем'ях жыхароў дамоў, якія актыўна змагаліся за захаванне некранутай дваровай тэрыторыі, шмат дзяцей, унукаў. Усе рады, што ўсё ж такі для малых засталася месца, каб катацца на роварах, гуляць у пяску. А сталым жыхарам цяпер нішто больш не перашкаджае працягваць азелянцкі прастору вакол дома.

Наталля КАПРЫЛЕНКА, фота аўтара.